

Drot & Marsk

Undervisningsmateriale

Indhold:

1. Facts
2. Det historiske stof
3. Temaer der behandles i operaen
4. Musikfaglige emner
5. Om initiativet med filmede versioneringer af kendte operaer

Skabt af

Opera Hedeland

Operachef: Claus Lyngø

M: 3070 4616

E: info@operahedeland.dk

www.operahedeland.dk

Hellebakken 27 A
3150 Hellebakken

CVR 26471060

Opera Hedeland er et
egnsteater i Høje-Taastrup,
Greve og Roskilde kommuner.

Operaen i Midten

Operachef: Freja Friberg Lyngø

M: 28 60 63 61

E: freja@operamidtdk.com

www.operamidtdk.dk

Struervej 32
7500 Holstebro

CVR 20786035

Operaen i Midten er et
egnsteater i Holstebro, Herning,
Struer og Ikast-Brandø
kommuner.

1. Facts:

Det er dramatikeren Carsten Hauchs skuespiltragedie, "Drot & Marsk" fra 1850, der er forlæggert for komponisten Peter Heise og forfatteren Christian Richardts arbejde med operaen af samme navn.

Operaen fik premiere på Det kgl. Teater i København i 1878. Hauchs skuespil byggede på tidligere værker, bl.a. af B.S. Ingemanns roman "Erik Menveds barndom" (Erik Menved var søn af Erik Klipping, hovedfiguren i Heises opera, og blev konge i en alder af 12 år efter sin far).

Opera er det italienske ord for "værk" – så Drot & Marsk er et værk, skrevet for oprindeligt otte solister, kor og symfoniorkester. I vores udgave arbejder vi med de fem hovedpersoner (kong Erik, Marsk Stig, Rane, Åse og Ingeborg) og deres indbyrdes relation samt 33 musikere fra verdens ældste orkester: Det kgl. danske kapel.

Instruktør Freja Friberg Lyme har i tæt samarbejde med dirigent Nathanaël Iselin versioneret det oprindelige værk til en fortættet udgave af ca. 50 min. varighed. Vi får hovedscenerne med hovedpersonerne, sat i de stemningsfulde middelalderlige omgivelser på Spøttrup borg ved Limfjorden – Danmarks bedst bevarede middelalderborg (se mere her: www.spottrupborg.dk).

Nogle af de bedste operasangere herhjemme, sammen med unge talenter, har indstuderet værket – kong Erik Klipping (Jens Christian Tvilum fra Det kgl. teater), Marsk Stig (Lars Fossen), Ingeborg, marsk Stigs hustru, som voldtages af kongen i marskens fravær (Melissa Baug), Åse, kulsvier-kvinden, som tidligere er blevet forført af kong Erik (Sofie Elkjær Jensen fra Det kgl. teater) og endelig Rane, kongens kammertjener, som lægger fælden for kongen i Finderup lade (Jonathan von Schwanenflügel).

2. Det historiske stof.

Det er jo tidlig Danmarks-historie vi ser oprullet for os. Fra dengang Roskilde var hovedstaden i Danmark. Og Danmark i urolige tider: især med konflikter med Norge og til dels Sverige – nogle gange i forbund med tyske grevskaber syd for grænsen. Læs mere her om middelalderen frem til Kalmarunionens stiftelse: [https://da.wikipedia.org/wiki/Danmarks_historie_\(1047-1397\)](https://da.wikipedia.org/wiki/Danmarks_historie_(1047-1397))

Årene omkring 1200-tallet og frem var præget af kirkens voksende magt, styret af paven i Rom. Kirken fik gennem arv og donationer store jordbesiddelser og rede penge – givne kunne så opnå f.eks. at blive begravet inde i kirken, tæt på alteret.

Kongemagten var desuden et valg-kongedømme – hvor adelen og stormændene valgte sig en konge. Kongen brugte en stor del af tiden på at rejse rundt i riget og holde samlinger – og en gang om året et såkaldt ”Danehof”, hvor magtens repræsentanter samledes og besluttede væsentlige spørgsmål og afgjorde større retssager. En stor del af Danehof-møderne foregik på Nyborg slot. Det var på et sådant Danehof, at en række stormænd – herunder Marsk Stig og Rane Jonsen – blev dømt fredløse og landsforvist for mordet på kong Erik Klipping.

Jyske lov, som blev vedtaget i denne periode (1240erne i Vordingborg), blev efterhånden retsgrundlag for hele Danmark. Og mens f.eks. Skånske lov (Skåne er jo gammelt dansk område) straffer voldtægt – altså seksuelt samkvem uden kvindens samtykke – med bødestraf fastsat af kvindens værge (ægte mand, bror eller far), bliver straffen i Jyske lov skærpet, så voldtægtsmanden dømmes fredløs. I den langt senere Danske lov (fra 1683) skærpes straffen til dødsstraf for denne forbrydelse.

Og netop voldtægt er jo en del af konfliktstoffet i Drot og Marsk.

Man kan læse mere om de tre landskabslove fra denne tid: Sjællandske, Skånske og Jyske lov her: <https://historielab.dk/til-undervisningen/kildebank/forbrydelse-og-straf/2-lov-konge-gud/de-tre-landskabslove/>

Perioden omkring kong Erik Klipping har også mange udenrigspolitiske konflikter: striden med Hansa-stæderne – et tysk forbund af betydende byer, der kontrollerede store dele af handlen i Østersøområdet og Skandinavien – var et gennemgående tema i disse år. Ligesom løbende mindre konflikter med såvel Norge som med Sverige.

3. Temaer der behandles i operaen

- forholdet mellem mand og kvinde
- kærlighed og magt
- forholdet mellem konge og betroede mænd (marsken)
- hævnmotivet
- selvtægt i forhold til retsstaten

4. musikfaglige emner

- folkevisernes overlevering og form, som inspiration for operaen
- opera som genre
- hvad er et symfoniorkester
- hvordan er samarbejdet mellem komponist og forfatter (librettist)
- opera som både levende kulturarv og et nutidigt musikalsk/kunstnerisk udtryk
- hvad kræver det at være en operasanger

5. Om initiativet med filmede operaer

Ideen starter som et samarbejde mellem Opera Hedeland og den unge operainstruktør Freja Friberg Lyme tilbage i 2020 og corona-lukketiden. Der var forbud mod at være mange mennesker forsamlet og i skolerne holdt man de enkelte klasser adskilte uden mulighed for at have fælles aktiviteter.

Fra denne situation opstod tanken om det digitale format, hvor visionen er at skabe filmede, korte versioner af kendte operaværker i et visuelt og fysisk sprog, som mange børn kender fra adventure-universerne i spil-genrerne.

Første film fra 2020 var en versioneret udgave af Mozarts "Figaros bryllup" som i vores udgave blev til "Susannas og Figaros bryllup" (der er som bekendt to til et bryllup...). Filmen blev optaget i Roskilde klostres riddersal omkring det festdækkede bryllups-bord.

Året efter rejste vi tilbage til barokken, nærmere bestemt til den engelske komponist Purcell's eventyr-opera "Fairy Queen" bygget over den engelske dramatiker Shakespeare's teaterstykke "En Skærsommernats drøm". Her blev filmen optaget i orangeriet på Gisselfeld kloster og i klosterets eventyrlige have en juli-nat.

Og nu med den danske nationalopera, Heise og Richardts "Drot og Marsk", filmet på Spøttrup borg, Danmarks bedst bevarede middelalderborg.